

LLIBRE DE LES MÀSCARES

B> Substitueix cada nombre per la lletra corresponent de la clau i obtindràs una faula grega d'Isop.

Clau : A.1	E.2	I.3	O.4	U.5	B.6	C.7	D.8	F.9
G.10	H.11	L.12	M.13	N.14	P.15	Q.16	R.17	S.18
T.19	V.20	X.21	Ç. 22					

$\overline{5}$ $\overline{14}$ $\overline{1}$ $\overline{10}$ $\overline{5}$ $\overline{3}$ $\overline{14}$ $\overline{2}$ $\overline{5}$ $\overline{20}$ $\overline{1}$ $\overline{2}$ $\overline{14}$ $\overline{19}$ $\overline{17}$ $\overline{1}$ $\overline{17}$
 $\overline{1}$ $\overline{12}$ $\overline{19}$ $\overline{1}$ $\overline{12}$ $\overline{12}$ $\overline{2}$ $\overline{17}$ $\overline{8}$ $\overline{5}$ $\overline{14}$ $\overline{2}$ $\overline{18}$ $\overline{7}$ $\overline{5}$ $\overline{12}$ $\overline{19}$
 $\overline{4}$ $\overline{17}$ $\overline{3}$ $\overline{20}$ $\overline{1}$ $\overline{2}$ $\overline{21}$ $\overline{1}$ $\overline{13}$ $\overline{3}$ $\overline{14}$ $\overline{1}$ $\overline{17}$
 $\overline{1}$ $\overline{13}$ $\overline{6}$ $\overline{7}$ $\overline{5}$ $\overline{17}$ $\overline{3}$ $\overline{4}$ $\overline{18}$ $\overline{3}$ $\overline{19}$ $\overline{1}$ $\overline{19}$ $\overline{19}$ $\overline{4}$ $\overline{19}$
 $\overline{2}$ $\overline{12}$ $\overline{16}$ $\overline{5}$ $\overline{3}$ $\overline{11}$ $\overline{3}$ $\overline{11}$ $\overline{1}$ $\overline{20}$ $\overline{3}$ $\overline{1}$ •
 $\overline{20}$ $\overline{1}$ $\overline{19}$ $\overline{17}$ $\overline{4}$ $\overline{6}$ $\overline{1}$ $\overline{17}$ $\overline{5}$ $\overline{14}$ $\overline{1}$
 $\overline{13}$ $\overline{1}$ $\overline{18}$ $\overline{7}$ $\overline{1}$ $\overline{17}$ $\overline{1}$ $\overline{8}$ $\overline{2}$ $\overline{19}$ $\overline{17}$ $\overline{1}$ $\overline{10}$ $\overline{2}$ $\overline{8}$ $\overline{3}$ $\overline{1}$
 $\overline{3}$, $\overline{1}$ $\overline{12}$ $\overline{22}$ $\overline{1}$ $\overline{14}$ $\overline{19}$ $\overline{12}$ $\overline{1}$ $\overline{20}$ $\overline{1}$ $\overline{8}$ $\overline{3}$ $\overline{17}$:
" $\overline{16}$ $\overline{5}$ $\overline{3}$ $\overline{14}$ $\overline{7}$ $\overline{1}$ $\overline{5}$ $\overline{13}$ $\overline{2}$ $\overline{18}$ $\overline{6}$ $\overline{4}$ $\overline{14}$ $\overline{3}$ $\overline{7}$
 $\overline{15}$ $\overline{2}$ $\overline{17}$ $\overline{4}$ $\overline{14}$ $\overline{4}$ $\overline{19}$ $\overline{2}$ $\overline{7}$ $\overline{2}$ $\overline{17}$
 $\overline{20}$ $\overline{2}$ $\overline{12}$ $\overline{12}$ $\overline{1}$ $\overline{16}$ $\overline{5}$ $\overline{2}$ $\overline{18}$ $\overline{19}$ $\overline{1}$ $\overline{9}$ $\overline{1}$ $\overline{5}$ $\overline{12}$ $\overline{1}$
 $\overline{2}$ $\overline{18}$ $\overline{7}$ $\overline{1}$ $\overline{5}$ $\overline{1}$ $\overline{5}$ $\overline{14}$ $\overline{11}$ $\overline{4}$ $\overline{13}$ $\overline{2}$ $\overline{13}$ $\overline{4}$ $\overline{12}$ $\overline{19}$
 $\overline{6}$ $\overline{2}$ $\overline{12}$ $\overline{12}$ $\overline{8}$ $\overline{2}$ $\overline{9}$ $\overline{3}$ $\overline{10}$ $\overline{5}$ $\overline{17}$ $\overline{1}$ ' $\overline{15}$ $\overline{2}$ $\overline{17}$ $\overline{4}$
 $\overline{7}$ $\overline{5}$ $\overline{17}$ $\overline{19}$ $\overline{8}$ $\overline{2}$ $\overline{14}$ $\overline{19}$ $\overline{2}$ $\overline{14}$ $\overline{3}$ $\overline{13}$ $\overline{2}$ $\overline{14}$ $\overline{19}$ "

A2.- DICCIONARI

1.- Llegeix aquestes frases i digues si pertanyen a la primera accepció (protegir la cara) de la definició que t'hem donat de màscara o a la segona definició (falsa aparença).

1. No goso donar-li els diners a aquest *cara de judes* !
2. Els bombers van entrar a l'edifici amb les *carettes antigàs*.
3. Encara que tingui dues cares, hem aconseguit *desemascarar-lo!*
4. Vam assistir a un ritual religiós amb *màscares* de fusta.

5. No te'n fiïs, té *cara d'ovella i urpes de llop*
6. Diuen que sempre t'has de veure *emmascarat per una paella*.
7. Per a practicar esgrima has de posar-te bé la *màscara*.
8. Amb el sutge ha quedat ben *emmascarat*
9. Em vaig adonar de la seva actitud quan *es va llevar la careta*
10. Tothom coneix aquell *caragirat*

2.- Una paraula de cadascuna d'aquestes llistes no té res a veure amb la doble cara. Quina és?

- a.- Rosegaaltars, camàlic, fariseu, hipòcrita, maquiavèl·lic
- b.- Camaleó, jueu, gata maula, pèrfid, camàndula
- c.- Voluble, felló, nyeu-nyeu, faràndula, canviar de camisa

A3.- TALLER

Intenteu esbrinar com són aquestes “proteccions” per a la cara. Després elaboreu un cartell amb els dibuixos i els noms corresponents. Encara podríeu afegir personatges coneguts (del món del còmic, de la literatura , del cinema o de la televisió) que portin aquestes caretes.

ANTIFAÇ, CARETA VENECIANA, NAS VERMELL,
ODALISCA, DOMINÓ, PASSAMUNTANYES, CASC,
ELM DEL CAVALLER, CAPUTXA, LA CAPUTXA DEL BOTXÍ

A4.- REPRESENTACIÓ

Llegiu en veu alta aquests dos fragments de la mateixa obra de teatre escrita per Shakespeare. Un cop fetes les lectures, busqueu-vos una parella per a treballar. Trieu un dels dos fragments i, després de practicar una mica, interpreteu-lo a la resta dels companys.

TEXTOS

Primer fragment:

ÚRSULA. *Us conec molt bé. Sou el senyor Antonio.*

ANTONIO. *Paraula que no.*

ÚRSULA. *Us conec per la manera que teniu de bellugar el cap.*

ANTONIO. *Si voleu que us digui la veritat, l'imito.*

ÚRSULA. *No ho podríeu fer tan bé, si no fóssiu ell mateix. Aquí teniu la seva mà eixuta de dalt a baix. Sou ell, sou ell!*

ANTONIO. *Paraula que no*

ÚRSULA. *Vinga, vinga! ¿Us penseu que no us conec pel vostre excel.lent enginy? ¿Es pot amagar la virtut? Vinga, calleu, sou ell. Les gràcies es deixen veure sempre, i s'ha acabat el bròquil!*

Segon fragment:

BEATRICE. *¿No em voleu dir qui us ho ha dit?*

BENEDICTE. *No, perdoneu-me.*

BEATRICE. *¿Tampoc em voleu dir qui sou?*

BENEDICTE. *Ara no.*

BEATRICE. *¿Que sóc desdenyosa, que trec tots els meus acudits dels "Cent contes divertits"? Vinga, això us ho ha dit el senyor Benedicte.*

BENEDICTE. *¿Qui és aquest?*

BEATRICE. *Estic segura que el coneixeu prou bé.*

BENEDICTE. *Jo no, creieu-me.*

BEATRICE. *¿No us ha fet riure mai?*

BENEDICTE. *Però ¿Qui és si us plau?*

BEATRICE. *Mireu, és el bufó del príncep, un bufó molt avorrit. El seu únic do és inventar-se calúmnies impossibles. Només li riuen les gràcies els llibertins, i no li alaben pas l'enginy, sinó la seva mala bava, perquè complau els homes i a la vegada els imita, i tots acaben burlant-se'n i apallissant-lo. Estic segura que navega en aquesta flota; tant de bo m'abordés.*

BENEDICTE. *Quan conegui aquest cavaller, li explicaré el que m'heu dit.*

BEATRICE. *Feu-ho, feu-ho; us etzibarà un parell de símls contra mi, i, si per ventura ningú no se n'adona ni riu, es quedarà enfonsat en la melanconia, i ens estalviarem una ala de perdiu, perquè el bufó, aquella nit, no soparà.*

(fragment de **Molt soroll per no res** de *Shakespeare*)

A5.- ESCRITURA

De carnestoltes

Imagina que has d'anar a un ball de màscares i desitges passar totalment desapercbut o desapercbuda. Per tant, no només te les hauràs de fer per canviar l'aspecte físic sinó

que a més hauràs d'emascarar la teva manera de moure't i de parlar. Fes una relació de tot allò que necessitis per a transformar-te en un altre personatge.

A6.- RECERCA

Ser o no ser

Moltes escriptores, sobretot escriptores dels segles XIX i XX, han amagat la seva identitat darrere un nom masculí, normalment per raons socials. Per posar algun exemple podem citar el cas de les germanes Brönte convertides en els germans Bell o el cas de Mary Ann Evans convertida en George Eliot. Cecília Bohr va triar el nom d'un assassí que va trobar en un diari per amagar el seu nom autèntic. No obstant, trobem pocs casos que amaguin sota un nom femení una personalitat masculina. El canvi de gènere és l'exemple més conegut de **màscara**. El **pseudònim** és, doncs, el nom fals utilitzat per un autor en lloc del seu.

A> Identifica cada nom de la columna de la dreta amb un nom de la columna de l'esquerra. Si cal, consulta l'enciclopèdia .

Nom	Pseudònim
<i>Fages de Climent</i>	<i>Joles Senell</i>
<i>Caterina Albert</i>	<i>Gaziel</i>
<i>Avel·lí Artís Gener</i>	<i>Tísner</i>
<i>Vicenç Garcia</i>	<i>El Rector de Vallfogona</i>
<i>Eugeni d'Ors</i>	<i>Jordi d'es Racó</i>
<i>Jaume Bofill</i>	<i>Alí Bei</i>
<i>Agustí Calvet</i>	<i>Víctor Català</i>
<i>Joan Oliver</i>	<i>Xènius</i>
<i>Domènec Badia Leblich</i>	<i>Guerau de Liost</i>
<i>Josep Albanell</i>	<i>Baró de Maldà</i>
<i>R. D'Amat i de Cortada</i>	<i>Lo Gaiter del Llobregat</i>
<i>Frederic Soler</i>	<i>Lo Gaiter de la Muga</i>
<i>Antoni.M. Alcover</i>	<i>Pere Quart</i>
<i>Rubió i Ors</i>	<i>Serafi Pitarra</i>

B> Has pensat quin podria ser el teu possible pseudònim ? En quines ocasions l'hauries d'utilitzar ? Fes una confessió per escrit en què et vegis obligat o obligada a utilitzar-lo.

A7.- CONCURS

Cus ronc

A> Hi ha persones que oculten la seva identitat darrera d'anagrames. Amb les lletres del nom i dels cognoms es fa un còctel i es crea un nom i uns cognoms nous. Esbrina la identitat exacta del personatge ocult de qui donem un nom fals anagramàtic. Qui s'amaga, doncs, darrera aquests falsos noms? Si no te'n surts... pots demanar pistes.

AVIDA DOLLARS ERNEST GIL DE VARELA SAPIENS
--

B> Els protagonistes de la novel·la d'U. Eco, *El nom de la rosa*, són Guillem de Baskerville – un lletraferit obert a l'ús de la raó – i Adso – ajudant i aprenent del savi Guillem-. Els pots relacionar amb alguna famosa parella literària?

A8.- DICCIONARI

De vegades la llengua utilitza paraules del llatí o del grec per a crear noves paraules. Per a formar paraules noves la llengua utilitza, com ja has vist en unitats anteriors, la **derivació** o la **composició**. En la derivació afegim una porció de mot (anomenada afíx) a una arrel. En la composició ajuntem dues arrels. Lligat a tot això, sovint fem ús d'elements grecs i llatins per a formar un nou mot, que anomenem **mot culte o cultisme**.

A> A partir del grec pseudo- “ fals, mentida” i del llatí -ònim “ nom” formem el mot *pseudònim*, que significa “nom fals”. Consulta al diccionari i explica el significat dels mots següents a partir dels elements cultes (grec o llatí) de què estan constituïts:

sinònim

.....

antònim

.....

heterònim

.....
anònim

.....
autònim.....
.....

B> A la llista de l'esquerra et presentem set noms de la mitologia grega i a la columna de la dreta set possibles transformacions que han de correspondre amb els personatges mitològics. Intenta relacionar els noms de les dues columnes, un cop hagi buscat informació en un Diccionari Mitològic.

ZEUS	ARANYA
JACINT	LLOR
ARACNEA	VEDELLA
DAFNE	ÀLIGA
GEGANTS	CIGNE
IO	ILLA
VENUS	JACINT

A9.- ESCRITURA

Et proposem que et canviïs de gènere - si ets noi converteix-te en noia, si ets noia en noi - i que enviïs una carta a una persona del teu mateix gènere per explicar-li com has passat l'últim hivern. Si et sembla que això és un exercici fàcil, t'ho complicarem una mica, de manera que no només tu has de canviar de personalitat, sinó que tots els mots que utilitzis en aquest fragment han de tenir el mateix gènere. Busca un nom que escaigui a aquest nou personatge.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

A10.- FÒRUM

In dubio, pro reo

Llegiu i comenteu en veu alta les dues opcions que us presentem per tal que en parleu en petits grups. Decidiu primer quin tema us interessa més.

A> Quan diem que un té *cara d'ovella i urpes de llop* estem fent referència al conte del **Llop i les set cabretes**, on un llop intenta enredar a les cabretes per a menjar-se-les. Qui també va intentar enredar els altres va ser santa Joana d'Arco, que va anar a lluitar disfressada d'home. Informeu-vos bé dels dos casos i debateu les següents qüestions:

- * fins a quin punt és justificable els canvis que fem a la nostra personalitat, les màscares que adoptem?
- * adoptar una determinada màscara és un engany?
- * sempre que assumim una màscara és amb la intenció d'enganyar?
- * amb quina intenció enreden el llop i santa Joana?
- * quina diferència trobes en els dos enganys?
- * queda justificat l'engany? I la màscara?

B> A la pel·lícula TERMINATOR (Primera part) un robot adopta l'aparença humana - amb veu i tot! - perquè vol enganyar per a poder matar a la protagonista de la pel·lícula, Sarah Connor.

Un altre personatge de la ficció cinematogràfica que adopta de manera involuntària múltiples aparences és ZÈLIG, un home capaç de transformar la seva aparença física imitant les persones que es troben a prop seu: és "l'home camaleó".

Busqueu-vos un temps per a veure una d'aquestes pel·lícules i procureu de respondre les següents qüestions:

- * Quina diferència trobes entre les dues màscares, la del robot i la de Zèlig?
- * Quins són els motius que s'amaguen darrera aquestes falses aparences?
- * Creus que la intenció dels dos personatges en els seus canvis és l'engany?
- * Sempre que assumim una altra aparença o personalitat és amb la finalitat d'enganyar?
- * És, doncs, l'engany justificable?
- * En quins casos consideres que l'engany és justificable?
- * En quins casos consideres l'engany injustificable?
- * En quins moments et veus obligat a transformar-te?
- * Quina relació trobes entre una transformació d'algú i la hipocresia?

A11.- RECERCA

De vegades l'escriptor pot convertir un home en animal - com ja veurem - i fins i tot pot posar les seves idees en boca d'un animal. Això és precisament el que fa Atxaga al *Memòries d'una vaca*, del qual te'n presentem una petita mostra.

Un virus ha fet desaparèixer algunes paraules d'aquest fragment, que trobaràs trencades en un quadre. Reconstrueix-les i situa-les en aquest text.

incert-	ació
exact-	able
eleg-	íssim
imagin-	al
blanqu-	esa
pessig-	ament
agrad-	ància
inusu-	ada
enceg-	olleig

De cop, vaig saber que havia nascut. No recordo què vaig sentir, potser una mica de fred o el del vent, però el cas és que em va semblar que em trobava davant una cosa, i que potser era que havia vingut al món. Aquella era a més, l'única seguretat que tenia en aquell moment, perquè per no saber, ni tan sols sabia quina mena d'animal era. Feia tot el possible per mirar-me i conèixer la veritat, però els ulls no em responien: estava, com si estigués enlluernada per un llençol que algú m'hagués posat al davant. Amb aquella no em quedava cap més remei que recórrer a la, i això és el que, amb cert excés, vaig fer immediatament.

“Què dec ser”, em vaig preguntar a mi mateixa.” No hi ha manera de saber-ho en concret” em vaig respondre. “Però, almenys, no sóc un animal qualsevol. Si no no hauria vingut al món sobre un terra tan tou i ” (...)

“I jo ¿què dec ser? ¿Un d'aquells cavalls que són tot i a qui pentinen i raspallen cada dia? I, si no, ¿què? ¿Un d'aquells gats de pèl fi que hi sol haver a tots els palaus ?”

(fragment de Memòries d'una vaca de *B. Atxaga*)

A12. ESCRITURA

Llegeix primer un fragment de La Metamorfosi de *Kafka*. Després, imagina que un dia et passa el mateix que al protagonista del llibre: en llevar-te de bon matí descobreixes que t'has transformat. Tria una de les dues propostes d'escriptura:

A.- L'endemà quan et despertes t'adones que el teu cos ha canviat i que t'has convertit en una mena d'ésser estrany. Elabora un inventari de trets físics i psicològics d'aquest nou ésser.

B.- En despertar-te tens la lleugera sensació que ets un animal. Descriu les sensacions i pensaments nous que tens com a animal. Busca informació sobre els costums de l'animal que has triat.

TEXT

Un dia, quan Gregor Samsa es despertà d'uns somnis agitats, es trobà al llit, transformat en un insecte monstruós. Estava ajagut d'esquena, dura com una closca ara, i, alçant un poc el cap, es va veure la panxa, corbada i marró, segmentada per unes durícies segmentades .

(fragment de La Metamorfosi de *Franz Kafka*)

A13.- TREBALL DE CAMP

Un cop hagi llegit el text de Joles Sennell, podràs observar que l'autor crea mots nous a partir de mots coneguts. **Alicorn** és la unió de ALA i CORN, i **Volapar** és la unió de VOLAR i GALOPAR. Aquest tipus de creació de mots nous s'anomena, ja ho saps , **composició**. La composició és molt utilitzada en el món de la publicitat. Mots com "llevataques", "penja-ho-tot" ... són habituals. Però, també, és habitual en el món de la publicitat l'ús d'elements fantàstics, monstres i éssers de la mitologia. Feu grups de tres per a treballar i trieu una de les dues opcions:

A. Recolliu els mots compostos que apareixen a la publicitat (anuncis de televisió, anuncis de diari, pamflets ...) i busqueu algun criteri per a classificar-los.

B. Feu un llistat d'éssers ficticis emprats en el món de la publicitat. Intenteu fer-ne una classificació.

TEXT

*Els **alicorns** són cavalls de llarga crinera. Però no són cavalls corrents, no. Per començar, duen una banya transparent, com de cristall tallat, damunt el morro. I per*

acabar, tenen un parell de precioses ales de plomes blanques com la neu (...) Volapar és el que fan els alicorns quan es traslladen d'un lloc a l'altre: galopen i volen alhora.

(fragment de *La guia fantàstica* de *Joles Sennell*)

A14.- TALLER

Si els monstres solen ser lletjos i ferotges, els animals fantàstics són simpàtics i pacífics.

A> Feu grups de tres i resoleu una de les dues fitxes.

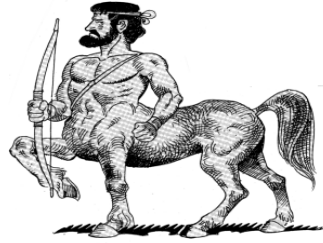
FITXA – A

- a. Busqueu en un diccionari mitològic informació sobre Tità.
Dibuixeu-lo.
- b. Quina diferència hi ha entre un gnom i un follet ?
- c. Creeu un animal fantàstic a partir de dos elements coneguts. Per exemple, un formielefant.

FITXA – B

- a. Busqueu en un diccionari mitològic informació sobre Hipocamp.
Dibuixeu-lo.
- b. Quina diferència hi ha entre una fada i una nimfa ?
- c. Creeu un animal fantàstic a partir de dos elements coneguts. Per exemple, un lleoranya

B> Tot seguit et mostrem set monstres mitològics. Tria'n un i fes-ne una descripció física. Després busca un argument que expliqui una possible causa de la condició d'**híbrid** d'aquests éssers.

A15.- DICCIONARI

De por

Els mots que tens marcats en negreta en el text expressen aversió, fàstic. Del grec ens prové el mot FÒBIA, que vol dir espant, terror. Combinada amb altres mots podem expressar el terror que ens produeixen algunes situacions.

A> Uneix els mots de dins el requadre amb el mot “Fòbia” i utilitza aquests mots compostos per acabar les frases incompletes:

<i>aracno-</i>	<i>hidro-</i>	<i>anglo-</i>
<i>agora-</i>	<i>xeno-</i>	<i>clauastro-</i>
<i>aero-</i>	<i>neo-</i>	<i>miso-</i>

1. En Telm no pot entrar en un ascensor. En Telm té
2. A Anglaterra no li veureu mai. En Cesc té
3. Ja li agradaria viure el camp , però té
4. Té actituds estranyes envers els estrangers. Té
5. No vol sortir mai de casa. Diu que pateix.....
6. Un avió? Impossible ! Tinc
7. En Serafi sembla un gat. No es banya mai perquè té
8. No vol saber res dels nou invents, ni de l'ordinador! Té
9. Es passa els dies fent dissabte. Diuen que pateix

B> Escriu frases que clarifiquin el significat dels següents mots :

1. brontofòbia
2. nictofòbia
3. zoofòbia
4. aleurofòbia
5. acrofòbia

C> Com seria la paraula que definiria les següents accepcions?

- 1.- Aversió a l'escola o a l'institut.
- 2.- Aversió falsa.

TEXT

Tenia alguna cosa en el seu posat que no és pas normal; era quelcom de desagradable, francament detestable. Jo no he vist mai ningú que m'inspirés una repulsió semblant i, si haig de dir-ho, no sé ben bé perquè. Deu tenir alguna deformitat; fa una impressió de cosa estrafeta, tot i que no podria precisar d'on pot ser esguerrat.

(fragment del Misteriós cas del Doctor Jekyll i Mr. Hyde de L. Stevenson)

A16.- ESCRITURA

Tens alguna fòbia amagada? Què et fa por? Les rates, les aranyes? T'agrada veure pel·lícules de por? Escriu un somni que hakis tingut on aparegui aquesta fòbia - o qualsevol altra por -. O descriu les sensacions que tens quan vas a veure una pel·lícula de sang i fetge . Procura d' introduir la significació de tots els mots que t'hem marcat en negreta de l'últim text llegit, sense utilitzar el mot. Per tant, abans de posar-te a escriure hauràs d'anar a buscar al diccionari el significat.

A17.- EXPRESSIÓ LLIURE

El monstre col·lectiu

Feu grups de quatre per a crear un monstre.

- 1.- Cada un de vosaltres es farà càrrec d'una part del cos: cos, cap, extremitats inferiors i extremitats superiors.
- 2.- Un cop us hàgiu repartit la part del cos que us toca crear, separeu-vos per tal que cap membre del grup vegi quina forma li doneu.
- 3.- Reuniu-vos per ajuntar les parts d'aquest ésser.
- 4.- Doneu-li vida! Bategeu-lo. Imagineu un passat remot per a la vostra creació.
- 5.- Després d'haver gestat aquest personatge, prepareu una presentació en societat mitjançant una carta o una postal escrita en una llengua inventada.

A18.- ESCRITURA

Els monstres no són sempre éssers individuals, com hem pogut veure. De vegades els monstres són col·lectius: s'han creat a partir de la vivència d'un grup, d'un poble, d'un país o d'una nació, d'un grup social o ètnic ... A l'Edat Mitjana es creia que les plagues o les pestes eren monstres amb vida pròpia. El racisme portat als extrems és un monstre; també cada època i cada civilització o cultura té els seus propis monstres. Quin és per a tu el monstre col·lectiu més gros, el que més por et fa? Tria qualsevol d'aquestes opcions de treball:

- A. Un diàleg entre tu i el monstre col·lectiu.
- B. Una carta de comiat.
- C. Un epitafi per a aquest monstre.

A19.- FÒRUM

Perquè hi hagi una **màscara** cal que hi hagi un procés de **transformació**. A *La Metamorfosi* de Kafka un home, en despertar-se de bon matí, descobreix que s'ha convertit en escarabat. A *El Misteriós cas del Dr. Jekyll i Mr. Hyde* un científic descobreix un beuratge mitjançant el qual pot convertir-se en un home lleig i malcarat. La tradició de les transformacions ens ve de lluny. A la mitologia trobem molts exemples de metamorfosi. Els autors clàssics explicaven fenòmens naturals mitjançant la mitologia.

Fins ara hem parlat de tota mena de transformacions físiques i canvis en l'aparença. Però les transformacions hi són també en el nostre interior, són transformacions psicològiques. De vegades són tan profundes que poden fer canviar la nostra manera de ser de manera definitiva, per sempre. A la Grècia antiga, aquest procés pel qual una persona s'alliberava i purificava els seus sentiments i les seves emocions s'anomena **catarsi**.

Us proposem que veieu una de les dues pel·lícules que us citem. Després feu grups de quatre i responeu per escrit aquestes preguntes:

<i>El príncipe de las mareas</i>	<i>My fair lady</i>
Quina màscara fa servir el protagonista per amagar-se, escapar-se o evadir-se o reprimir els seus records?	Quina màscara adopta la protagonista al llarg de la pel·lícula?
Quin és el procés de catarsi que segueix Tom Wingo? En quina escena es produeix aquest procés?	Per què el canvi en la manera de fer servir el llenguatge provoca una transformació de la personalitat en la protagonista?
Quin és el resultat d'aquesta catarsi? Quins canvis fa el personatge?	Qui és Eliza Doolittle, la d'abans o la de després del canvi?
Qui és T.Wingo, el d'abans o el de després del canvi?	Mite de Pigmalió : Com relaciones el mite amb l'argument de la pel·lícula?

A20.- RECREACIÓ

Si considerem que una màscara ha de servir per canviar temporalment l'estat habitual d'una persona, haurem de preveure que totes les persones poden adoptar canvis en la seva vida. En el fragment que et proposem de llegir, dos personatges — que aquí es complementen en un — pateixen una **transformació**.

A> Llegeix el text i escriu a la graella els trets corresponents a cadascun dels dos personatges.

Personatge 1	Personatge 2
NOM:	NOM:

B> Imagina't que has creat tu també una poció o una apòzema que et permet fer alguns canvis físics i psicològics. Fes una relació dels canvis que t'agradaria tenir. Escriu a la columna de l'esquerra l'estat actual i a la columna de la dreta els canvis que t'agradaria patir.

ESTAT ACTUAL
Nom: Gènere: Família:
Trets físics:
Trets psicològics:

ESTAT DESITJAT
Nom: Gènere: Família:
Trets físics:
Trets psicològics:

C> Redacta aquesta doble personalitat (la teva actual i la desitjada) seguint la matriu extreta del text de J. Perucho :

*Quan sortien....., ningú no..... i eren perfectament
..... El/la qui feia cara de i
provocava de la gent. L'altre/a, ,
meditava.....
Havien esgotat.....:
.....Amb el temps,
esdevingueren. El/la de cara de.....es donava a
conèixer per les Li deien El de la cara
....., el/la coneixien perquè, mentre
....., Li deien el/la“.....”.
El/la i el/la varen començar a
..... quan tenien anys.*

TEXT

*Quan sortien al carrer, ningú no els veia i eren perfectament invisibles. El qui feia cara de bastaix reia a grans riallades i provocava la muda sorpresa de la gent. L'altre, el de la faç espiritual, meditava crims refinats i enigmàtics.
Havien esgotat tota mena de trucs i facècies de cinema: fer volar el gos, arrabassar la brotxa al barber, equivocar els senyals de tràfic, animar la bicicleta que corre sola, etc., etc.
Amb el temps, esdevingueren familiars al veïnatge. El de cara de bastaix es donava a conèixer per les seves plagasitats grasses i rudes. Li deien Artur. El de la cara espiritual, el coneixien perquè, mentre planejava el simulacre d'alguna maquinació sinistra, recitava versos de Ramon Llull. Li deien el “Mister”.
El Mister i l'Artur varen començar a fer-se invisibles quan tenien vint anys. Als setanta, encara hi havia constància de la seva existència. Als vuitanta cap. L'Ajuntament erigí una làpida als jardins de la gran plaça, amb una inscripció estricta : “Als home invisibles”.*

(fragment de **Roses, diables i somriures** de Joan Perucho)

A21.- AUTOBIOGRAFIA

Què puc dir de la màscara?

⇒ *Comencem pel nom: t'agradaria canviar-te'l? Quin nom t'agradaria i per què? I els cognoms? En quines ocasions necessites un pseudònim? Quin podria ser? I en quins moments t'agradaria tenir un heterònim? Quin podria ser? Quants pseudònims o quants heterònims necessites? En quines situacions els faries servir?*

⇒ *Com seria el teu "ball de màscares" ideal? Què hauries de canviar del teu aspecte per a no ser reconegut? T'agrada amagar-te sota una disfressa? Per què?*

⇒ *Tinc una fòbia amagada que em fa sentir com... i sóc incapaç de....*

⇒ *A més de la meva fòbia, tinc algunes pors que em fan sentir com si ...*

⇒ *Em considero una persona camaleònica, perquè constantment canvio la meva forma de parlar, de vestir, de fer, de triar... Canvio sovint la manera de pensar*

⇒ *Això de ser canviant o de transformar-me no em surt gens bé. Crec que estic més be quan sempre sóc o em presento d'una manera. No aconsegueixo dissimular amb una mica de gràcia, ni tan sols sóc capaç de dir una mentideta sense que no se'm noti.*

A22.- DICCIONARI

1.- Quins d'aquests trets no relacionaries amb la màscara? Subratlla aquells trets que per a tu no tinguin res a veure amb la *metamorfosi*.

Hipòcrita, dissimulat, traïdor, voluble, constant, fariseu, psicòpata, àlies, mutació, inconstant, caragirat, estable, equilibrat, perseverant, ferm, inflexible, fidel, assidu,

2.- Si ja entens bé les paraules que hi ha dins del requadre, completa les següents frases:

a.- Sóc **hipòcrita**..... quan estic (amb), però no quan estic (amb).....

b.- Sóc quan estic (amb), però no quan estic (amb).....

c.- Sóc quan estic (amb), però no quan estic (amb).....

d.- Sóc quan estic (amb), però no quan estic (amb).....

e.- Sóc quan estic (amb), però no quan estic (amb).....

3.- Quins trets dels que tens emmarcats et semblen intolerables? Quins consideres que són del tot negatius? Quins consideres que són positius?

Posa les teves idees en comú amb la resta dels teus companys.

A23. ESCRITURA

Alter ego

Com ja hem anat observant, la màscara pot representar el desig de ser un altre. Sovint no és tant l'intent de falsificar la pròpia identitat sinó la de fer-la diferent. La màscara proposa una nova persona, un **alter ego**, un altre jo. Una persona pot arribar a adoptar diverses personalitats, fins i tot estils de vida molt diferents.

Després de llegir el text de Josep Pla, experimenta en una de les següents propostes:

A.- Tria dos oficis ben distants i fes-los conviure en un sol personatge. Descriu el moment de la transformació.

B.- T'agradaria canviar radicalment el teu estil de vida a partir d'una hora del dia? En què t'agradaria convertir-te? Si poguessis triar un altre jo, quin personatge imaginari o real triaries?

C.- Tinc un conegut / amic que en l'art de dissimular, mentir o canviar d'opinió és insuperable.

D.- Quan utilitzo les tècniques de mentir, d'enganyar o de dissimular em sento especialment...

E.- Hi hagué un personatge a la família, ara fa molts anys, que tenia personalitat desdoblada.

TEXT

Junoy era un home normal fins a les cinc de la tarda. Passava els matins servint i fent favors a la gent. Dinava i tenia una sobretaula (generalment amb amics) plàcida i tranquil·la. Però a mitja tarda s'apoderava del seu cos una mena de força secreta i irresistible – el dimoni del capvespre. Desapareixia.

(fragment de **Tres Senyors** de Josep Pla)

A24.- RECREACIÓ

Dos en un

En el següent fragment Borges ens explica la confusió en què es troba: no acaba de saber quan és ell i quan és l'altre. Un cop hagi llegit el text amb calma, intenta distingir, a partir del text, les dues facetes de l'escriptor.

A.- Prepara un diàleg entre els dos personatges de *Borges y yo*.

B.- Envia una carta a Borges amb l'objectiu d'ajudar-lo a desfer l'entrellat.

C.- Segurament has portat més d'una conversa amb tu mateix. És probable també que no sempre hi hagi hagut coincidències i que, per tant, t'hagi calgut fer alguna concessió. Prepara un diàleg entre els teus dos personatges.

D.- Envia't una carta a tu mateix.

TEXT

Al otro, a Borges y yo, es a quien le ocurren las cosas. Yo camino por Buenos Aires y me demoro, acaso ya mecánicamente, para mirar el arco de un zaguán y la puerta o cancel; de Borges tengo noticias por el correo y veo su nombre en una terna de profesores o en un diccionario biográfico. Me gustan los relojes de arena, los mapas, la tipografía del siglo VXIII, las etimologías, el sabor del café y la prosa de Stevenson; el otro compara estas preferencias, pero de un modo vanidoso que las convierte en atributos de un actor. Sería exagerado afirmar que nuestra relación es hostil; yo vivo, yo me dejo vivir, para que Borges pueda tramar su literatura y esta literatura me justifica. Nada me cuesta confesar que he logrado ciertas páginas válidas, pero esas páginas no me pueden salvar, quizá porque lo bueno ya no es de nadie, ni siquiera del otro, sino del lenguaje o de la tradición. Por lo demás yo estoy destinado a perderme, definitivamente, y sólo algún instante de mí podrá sobrevivir en el otro. Poco a poco

voy cediéndole todo, aunque me consta su perversa costumbre de falsear y magnificar. Spinoza entendió que todas las cosas quieren perservar en su ser; la piedra eternamente quiere ser piedra y el tigre un tigre. Yo he de quedar en Borges, no en mí (si es que alguien soy), pero me reconozco menos en sus libros que en muchos otros o que en el laborioso rasgueo de una guitarra. Hace años yo traté de librarme de él y pasé de las mitologías del arrabal a los juegos con el tiempo y lo infinito, pero esos juegos son de Borges ahora y tendré que idear otras cosas. Así mi vida es una fuga y todo lo pierdo y todo es del olvido, o del otro. No sé cuál de los dos escribe esta página.

(fragment de **Borges y yo** de **Jorge Luís Borges**)

A 25.- TRIBUNA

Al llarg de la història de la literatura el tema de l'alter ego ha estat molt recurrent. Us convidem a fer una d'aquestes lectures:

El retrat de Dorian Gray d'Òscar Wilde
William Wilson d'Edgar Allan Poe
Frankenstein de Mary Shelley

Un cop feta la lectura et proposem que mostris una petita reflexió d'uns cinc o deu minuts a la resta dels teus companys. Et proposem alguns punts que poden servir-te de guia.

1. Quins personatges apareixen desdoblats?
2. Qui és el doble de qui? O bé, de qui és l'alter ego? Descriu-lo.
3. Què representa el doble? Què simbolitza?
3. Quina és l'eina que fa servir l'autor per revisar el mite del doble? De quina manera utilitza l'autor aquest desdoblament?

A26.- ESCRITURA

Un joc de miralls

Intenta explicar la relació íntima que tens amb una persona, de manera que en parlar-ne barregis els dos caràcters, el teu i el del teu amic o amiga. Ha de resultar un text en què la persona íntima acabi essent el teu alter ego. Et pot anar bé seguir de prop el text següent:

TEXT

Seguint Chapman durant aquella temporada, en certa manera el veia com el meu alter ego, com una part imaginària de mi mateix que hagués estat vacunada contra el fracàs. Erem de la mateixa edat, la mateixa estatura, i havíem anat a universitats d'igual prestigi. L'única diferència era anatòmica: ell tenia el món als seus peus i a mi el món em tenia agafat pels collons. Quan ell es dirigia cap a la base de meta de l'estadi, de vegades, sense adonar-me'n, em posava a aplaudir-lo tan fort, que jo mateix

m'averkonyia. Era com si el seu èxit pogués redimir-me, i la idea de transferir tantes esperances personals a una altra persona m'esperverava. Jo estava una mica trastocat, aquell any, és clar. Chapman continuava fent-ho tan bé, una dia rere l'altre, que en certa manera suposo que va evitar que m'enfonsés del tot. Probablement també l'odiava a mort.

(fragment de *Viure al dia* de *P. Auster*)

A27.- TRIBUNA

Malalts d'amor

A> Umberto Eco a *El Nom de la Rosa* cita un autor de llengua àrab, Abu Bakr-Muhammad ibn Zaka-Riyya Ar-Razi, i li atribueix un fragment del **Liber continens** on compara la **licantropia** amb la malaltia d'amor. Feu una lectura d'aquest text i després discutiu, en petit grups, quins canvis patim quan estem enamorats. Un dels membres del grup haurà d'exposar als altres grups, amb un màxim de dos minuts, què s'entén per malaltia d'amor i, si s'escau, quines transformacions produeix .

TEXT

"... de primer els amants apareixen amb un aspecte extern més canviat, se'ls afebleix la vista, se'ls enfonsen els ulls i se'ls queden sense llàgrimes, la llengua s'eixarreeix de mica en mica i hi apareixen pústules, també el cos s'eixarreeix tot i pateixen set contínuament, arribats en aquest punt, es passen els dies ajaguts de boca terrossa, i a la cara i als turmells els surten taques semblants a mossegades de gos, i a l'últim, comencen a vagarejar de nits pels cementiris com llops"

(fragment d'*El nom de la rosa* d'*U. Eco*)

B> Molts autors han intentat definir l'amor i la malaltia que se'n deriva. *U. Eco* recull a *El nom de la rosa* fragments de diferents autors que descriuen aquest mal. Llegiu-los i elaboreu un discurs sobre la malaltia incloent-hi, a banda de les vostres pròpies idees, elements dels diferents autors. Per elaborar aquest discurs podeu utilitzar també el text de Petroni que trobareu a l'activitat 29.

És important citar adequadament quan utilitzeu fragments d'autors. Per això us anirà molt bé utilitzar expressions com:

Tal com diu...

Seguint les idees expressades per ...

Si fem/féssim/hem de fer cas de les paraules de...

No estic d'acord amb... quan diu...

Si contraposem/ oposem/ confrontem les idees de... en afirmar que ... amb les de

..... quan assegura que ...

Pel que fa a /Respecte a la noció que té ... sobre ...

TEXTOS

Ibn Hazm defineix l'amor com *“una malaltia rebeca, que té l'antídot en si mateixa, de la qual el pacient no pot guarir i el malalt no té ganes de desfer-se'n”*

Basili d'Ancira deia que *“el qui pateix aquest mal expressa una alegria excessiva, i al mateix temps vol allunyar-se'n i prefereix la solitud , tot això acompanyat d'una frisança violenta i una confusió que priva de parlar. (...) L'amant sincer, si el priven de la visió de l'objecte estimat, li pervé una estat de corsecament que sovint l'obliga a allitar-se, i que de vegades el mal ataca al cervell, fa perdre el seny i desvariejar (...) i si el mal s'agreuja, pot provocar la mort”*

Santa Hildegarda creia que l'amor és un sentiment que *“s'allunya de l'estat harmònic i perfecte de l'home que és al paradís, i que aquesta malenconia «nigra et amara» és producte de l'alenada de la serp i de la suggestió del dimoni”*.

Avicenna afirmava que l'amor és *“com un pensament fix de natura malenconiosa, que neix de pensar i repensar en el tirat, els gestos o els costums d'una persona del sexe oposat (...) no neix com una malaltia, però esdevé malaltia quan, en no trobar satisfacció, ens fa pensament obsessiu (...) i porta com a conseqüència un moviment ininterromput de les parpelles, una alenada irregular, alternança de plors i rialles, batec desfermat del pols”*.

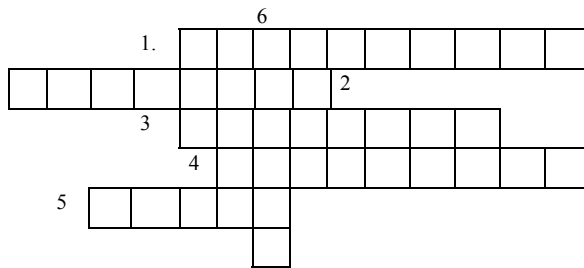
Arnau de Vilanova considerava que el remei havia de basar-se en *“perdre la confiança i l'esperança d'unir-se amb l'objecte estimat, de manera que el pensament se n'allunyés”*.

Avicenna coincidia amb **Galè** quan parlaven de com saber qui és la persona estimada. Per saber-ho calia *“aferrar el canell del pacient i pronunciar molts noms de persona de l'altre sexe fins a escatir quin és el nom el so del qual dispara el ritme del pols (...). La proposta és unir en matrimoni els dos amants”*. Si la unió era impossible, aconsellava banys calents.

La literatura de ciència-ficció ha creat molts altres personatges que pateixen canvis físics, tot desdoblant la personalitat. Posa a prova els teus coneixements amb aquests jocs!

A> Resol aquest encreuat on hi trobaràs altres personatges del món de la ciència-ficció que pateixen algun tipus de transformació.

1. Pot ser al teu costat tot i que tu no el veus.
2. Apareix amb una capa espectacular sempre que se'l necessita.
3. Es transforma en un animal en nits de lluna plena.
4. Mig home, mig aranya. En anglès.
5. Mort vivent
6. Li agrada la sang i viu de nit.

B> Feu un llistat de personatges que tinguin més d'una cara. És a dir, personatges que es transformin. Apunteu quin és el motiu de la seva transformació.

A29.- RECERCA

El nivell col.loquial del llenguatge es caracteritza sobretot per l'ús de locucions, frases fetes i comparacions, que solen tenir un to més expressiu. Aquest text que et convidem a llegir n'és una bona mostra. Les **locucions** són un grup de mots que es poden substituir per un substantiu, un adjectiu o un adverbí. En canvi les **frases fetes** són un grup de mots que funcionen com una oració. Fixa't en els exemples del text :

LOCUCIÓ *en sec* equival a *sobtadament*

FRASE FETA *tenia l'ànima al nas* equival a *tenia por*

D'acord amb aquestes definicions, assenjala quines expressions del text utilitzades per Petroni, formen una **locució** i quines una **frase feta**.

TEXT

Per sort, el meu amo se n'havia anat a Càpua per enllestir unes foteses. Aprofitant l'avinentesa, convenço un hoste nostre perquè m'acompanyi fins al cinquè mil.lari. Era un soldat, fort com un dimoni. Vam tocar el dos al cant del gall; la lluna lluuia com si fos migdia. Passàvem per entre les tombes i el meu company es va posar a fer un riu a dos dits d'un esdeu; m'assec tot cantussejant i començo a comptar les làpides. Aleshores quan vaig fitar el meu company, vaig adonar-me que s'havia despullat i havia posat tota la roba a la vora del camí. Jo tenia l'ànima al nas. Em vaig quedar mort. Ell va pixar a l'entorn de la seva roba, i en sec es va transformar en llop. No penseu que me'n fumo, jo no diria mentides ni per tot l'or del món.

Doncs com deia, després de convertir-se en llop, va posar-se a udolar i va fugir cap al bosc. Jo, al principi, no sabia on era, després em vaig atansar per a recollir-li la roba, però s'havia tornat de pedra. ¿Qui, si no jo, es podria morir de por? Vaig desembeinar, però, l'espasa i conjurant el diable vaig fendre les ombres fins que vaig arribar al mas de la meua amiga. Vaig entrar-hi mig mort, gairebé m'hi quedo. La suor em rajava per l'entreuix, tenia els ulls envidriats; amb prou feines me n'he refet. La meua Melissa va estranyar-se que haguéssim emprès camí tan a desora, i va afegir: "Si haguessis vingut abans, almenys ens hauries ajudat, perquè un llop ha entrat al mas i ha dessagnat el ramat com un carnisser. Ara bé, no s'ha burlat de nosaltres, tot i que s'ha escapolit; un dels nostres esclaus li ha travessat el coll amb una llança".

En sentir això, ja no vaig poder aclucar més els ulls. Quan va clarejar, vaig fugir cap a casa com el taverner que van deixar pelat. Quan van arribar a l'indret on els vestits s'havien tornat de pedra, només hi vaig trobar taques de sang. Doncs bé, quan vaig arribar a casa, el soldat jeia al llit com un bou, i un metge li guaria el coll. Vaig adonar-me que era un home-llop, i ja no vaig poder tastar un mos de pa al seu costat, ni que em matessin. Sobre això que cadascú pensi el que li doni la gana. Si dic mentida que la ira dels vostres Genis em caigui al damunt.

(fragment d' **El Satiricó** de **Petroni**)

A30.- DICCIONARI

A> Les frases fetes i locucions tenen formes neutres equivalents, la qual cosa podem observar en aquest text. Si et fixes en aquestes dues frases podràs observar que tenen el mateix sentit "vam tocar el dos al cant del gall" i "emprendre camí a deshora". A continuació et reproduïm unes quantes frases del text, però hi hem canviat les frases fetes i les locucions per paraules d'un to més neutre. Refés les frases amb les expressions originals.

- a. Van marxar de matinada.
- b. Estava atemorit
- c. No ho faria per cap concepte
- d. Era un soldat forçut
- e. Sobtadament es va transformar.
- f. Va orinar

B> Ara canvia els mots de to neutre extrets del text per frases fetes o locucions

- a. Per sort, el meu amo se n'havia anat a Càpua
- b. El soldat jeia al llit
- c. Vaig fitar el meu company
- d. Un llop ha entrat al mas i ha dessagnat el ramat
- e. Un llop ha entrat al mas.

C> Busca una frase feta o una locució per a dir el mateix que es diu en els fragments subratllats

- a. Estar mig mort de gana
- b. Estar mort de són
- c. Estar mort de cansament
- d. Estar mig mort de por
- e. Tocar el dos
- f. Estar tocat de l'ala

A31.-TREBALL DE CAMP

La creació d'ésser estranys és tan antiga com la mateixa existència de la humanitat. Quan ens referim a la Mitologia ens estem referint a un conjunt de narracions fantàstiques que formen part d'un poble o d'una àrea geogràfica determinada. Tots els pobles tenen les seves fantasies, les seves llegendes i els seus éssers. Trieu una de les dues propostes :

A.- Recolliu personatges estranys, diferents o extravagants que visquin al vostre barri o poble. Investigueu-los una mica a fi de poder elaborar una breu biografia.

B.- Recopileu éssers que tinguin alguna facultat sobrenatural i digueu a qui us agradaria assemblar-vos i expliqueu per què.

A32.- CONCURS

Busca la solució de les cinc preguntes en aquesta mateixa unitat. Tot i que si t'hi fixes bé també pots trobar la resposta en cadascuna de les línies. Amb les lletres que et sobrin trobaràs el nom d'un conte de terror i el cognom del seu autor.

1. Va escriure La Metamorfosi
2. Víctor Català n'és un !
3. va escriure La guia fantàstica
4. Qui pateix aracnofòbia la detesta
5. Li agrada la sang fresca.

K	L	A	A	M	F	A	K	A	S
P	S	E	C	U	D	O	N	I	M
S	A	E	N	N	R	A	E	L	L
A	R	R	O	A	J	N	A	Y	A
D	R	P	A	O	C	U	E	L	A

Títol del conte :

Autor:

A33.-RECERCA

Per por de la por

Per a una narració de misteri necessites un ambient apropiat, un indret inquietant que amagui personatges malignes amb misteris i històries terrorífiques.

1.- Partint de la síl.laba inicial que tens en el quadre més fosc i fent el pas del cavall d'escacs trobaràs elements propis d'històries de monstres. Les paraules que et vagin sortint les escrius en la columna que li correspongui segons el sentit.

I. Espai- personatge-soroll

GE	VAT	TI	LLER	ES	CANT
TEL	PSI	PE	MAL	MEN	CAM
RIT	MEC	CE	RI	SÍ	BRA
BOSC	CAS	CO	CE	PA	XIU
XER	PLOR	CE	XIU	OM	SA
LLER	TIC	RIC	AS	EIG	NAR

II. Clima- objecte

DES	CA	TI	NES	SANG	GA
PA	FOR	LLAM	DA	LLO	ES
PEC	TRAL	DE	NA	DRE	VET
MA	AR	CA	GUI	PEL	BOI
FRED	PLU	TOM	FUM	NI	PE
BA	BRO	GA	GIM	RA	MA

<i>SOROLL</i>	<i>PERSONATGE</i>	<i>ESPAI</i>	<i>OBJECTE</i>	<i>CLIMA</i>

2.- Ben segur que se t'acuden altres mots que podries afegir a la llista. Fes-ho i compara-ho amb la resta dels companys.

A34.- RECREACIÓ

Amb el vocabulari que has recollit a l'exercici anterior, ja podràs escriure una història de terror! Si ho prefereixes, pot fer-ho amb l'ajuda d'algun company. La condició és que utilitzes, amb el mateix ordre d'aparició, les parts marcades en negreta del text que t'oferim. Per ambientar-vos una mica, per què no veieu una de les pel·lícules que més por han fet, **Resplendor** o **Psicosi**?

TEXT

Abans no fossin pronunciades tres notes o tres síl·labes ja estaven fugint com boigs **tot i que** sabíem que la rapidesa dels Primordials permetria que qualsevol supervivent de la matança, alertat pel crit i llençat al darrere nostre, ens atrapés en un moment si realment s'ho proposava. **Malgrat tot**, teníem la vaga esperança que una conducta no agressiva i un capteniment anàleg podien aconseguir que aquell ésser no ens exterminés en cas de capturar-nos, **encara que** només fos per curiositat cinetífica. **Després de tot**, si una criatura com aquella no havia de témer res pel que feia a la seva persona, tampoc no tenia cap motiu per fer-nos mal. **Com que** en aquelles circumstàncies hauria estat inútil voler-se amagar, vam servir-nos de la llanterna per llançar una mirada al darrera, la qual cosa ens permeté de veure que la boira s'anava esvaint. **¿Podríem** veure, finalment, un

exemplar viu i complet d'aquella mena d'éssers? Novament tornàrem a sentir aquell insidiós xiulet musical : « Tekeli-li! Tekeli-li!»

(fragment d'*A les muntanyes de la follia* de *H.P. Lovecraft*)

A35.- DICCIONARI

La transformació de la llengua

En aquest LLIBRE hem vist com molts autors empren el recurs de la ficció, del mite, del relat metafòric, de la metàfora... per parlar d'allò que els interessa: la transformació, la metamorfosi, el doble, etc.

Com ja hem observat, la màscara modifica, canvia una persona, de la mateixa manera que la metàfora canvia el sentit de les paraules, del llenguatge.

1.- A continuació et mostrem uns quants exemples de l'ús metafòric del llenguatge mitjançant figures retòriques o de pensament. Caldrà que dedueixis quina figura (altrament, **tropo**) hi ha a cada frase. Si no en coneixes el significat busca-ho en un diccionari. Escriu al costat de cada frase el tipus de figura que hi ha :

prosopopeia, al·legoria, sinècloque, metonímia, sinestèsia, símil i metàfora
--

- a. Mira quines faldilles que passen!
- b. La vida és una màscara ... tots portem la nostra màscara.
- c. En Miquel ja no estudia com abans. S'ha adormit en els llaurers.
- d. He fet vint anys! Encara estic a la primavera de la meva vida.
- e. La Lluïsa ha guanyat el cas. La balança s'ha inclinat del seu costat.
- f. S'escoltaven crits d'un negre profund.
- g. El mar jeia tranquil i plàcid, no sospitava la tempesta que es preparava.

2.- Ara et toca a tu! Inventa un exemple per a cada figura o tropo.

A36.- REPRESENTACIÓ

Cyrano de Bergerac era un home d'un nas de grans dimensions. Ningú no se n'estava de recordar-li-ho! En una ocasió el nassut mostrarà la seva habilitat en l'art de parlar i mostrarà diverses maneres de dirigir-se a aquesta peculiaritat .

- 1.- Repartiu-vos els dinou personatges que apareixen en aquest fragment.
- 2.- Representeu el que diu cadascun d'aquests personatges posant una especial atenció a la dicció.

TEXT

Agressiu: "Jo, senyor, si tingués aquest temple, manaria a l'instant que algú me l'amputés!"
Amical: "No suqueu al got el vostre excés? per beure, us aconsello que us feu un tub d'assaig!"
Descriptiu: "És un roc!... És un pic!...És un faig! Què dic, un faig, no, no... que és tota una muntanya!"
Tafaner: "I us serveix per res la llarga banya? potser per escometre, o bé una cornucòpia?"
Divertit: "Vós teniu una forma ben pròpia d'estimar els ocellets: observo plomissol al pal del galliner on reposen del vol!"
Truculent: "Oi, senyor, que quan traieu el fum, pel vapor del tabac que us surt d'aquest tendrum, hi ha algú que crida, foc! Amb tanta fumarada!..."
Previsor: "Vigileu, per ell arrossegada, amb aquest pes, la testa us pot caure al trespol!"
Tendre: "Si no hi planteu un petit parasol, tinc por que no se us torni tan vermell com un rave!"
Pedant: "Només la bèstia que Plaute batejava amb el nom d'hipocampelefantocamell, duia, sota del front, tanta cara en farcell!"
Senyor: "La moda diu que aquest ganxo és notícia, per penjar-hi el barret, no us cal gaire perícia!"
Emfàtic: "I cap vent no pot, nas magistral, constipar-se sencer, llevat d'un fort mestral!"
Dramàtic: "És com el Mar Roig sempre que sagna!"
Sorprès: "Pel perfumista fóra una anunci magne!"
Líric: "Sou un tritó o una clàssica cita?"
Càndid: "El monument, a quina hora es visita?"
Respectuós: "Saludo amb una barretada, d'això se'n diu, senyor, tenir la casa parada!"
Pagès: "Poc que és un nas, això d'aquí al davant! Pudé és un melonet, pudé és un nap gegant!"
Militar: "L'objectiu de la cavalleria!"
Pragmàtic: "No voleu rifar-lo en loteria? probablement, senyor, serà el premi més gros!"

(fragment de Cyrano de Bergerac d'E. Rostand)

A37.- DICCIONARI

- A> En aquest text s'anomena el **nas** de vint maneres diferents. Rellegeix el fragment anterior i digues quina relació hi ha entre qui parla i el que diu.
- B> Trieu en petits grups una part del cos. Seguint el mateix text, podríeu anomenar aquesta part de diferents maneres segons el personatge que la diu?

A38.- FÒRUM

Alter ego

Hem vist com la metàfora canvia el sentit de les paraules, té el poder de transformar una cosa en una altra de ben diferent. En cert sentit la metàfora és també una màscara, la màscara que fa servir l'autor per expressar-se, per dir el que pensa, el que li interessa, el que li preocupa, per parlar del passat, per a projectar en el futur les seves esperances o els seus anhels.

Hem vist, també, com la llengua no és estàtica, sinó que es va transformant segons qui la utilitza i segons el moment i el lloc.

- A> Si et sembla bé, tria una parella per fer el següent exercici escrit: Intenta descriure la teva pròpia aparença i els trets més característics de la teva personalitat . Fes el mateix amb la teva parella. Compareu els resultats i comproveu si coincideixen les maneres de veure-us.
- B> Després d'haver fet aquest primer exercici, hauràs pogut observar que hi ha dues maneres- com a mínim- de veure la teva persona: la que tu veus i la que veu el teu company. Una de les dues maneres podria ser l'**alter ego**. La veu popular ha fet referència des de temps remots a la dualitat de les nostres personalitats. Fixa't en aquestes frases fetes o expressions i explica breument què creus que volen dir.

- a. Sempre s'ha d'estar emmascarat per una paella
- b. El qui va amb un coix, al cap de l'any coixeja
- c. Tal faràs, tal trobaràs.
- d. Aquests germans han estat fets i pastats de la mateixa manera
- e. T'ho dic per última vegada : si m'embruts t'emmaskaro!

A39.- DICCIONARI

A quin personatge fan referència cadascuna de les frases que tens dins el quadre?
Relaciona'ls amb una fletxa.

transvestit

borratxo

l'home llop

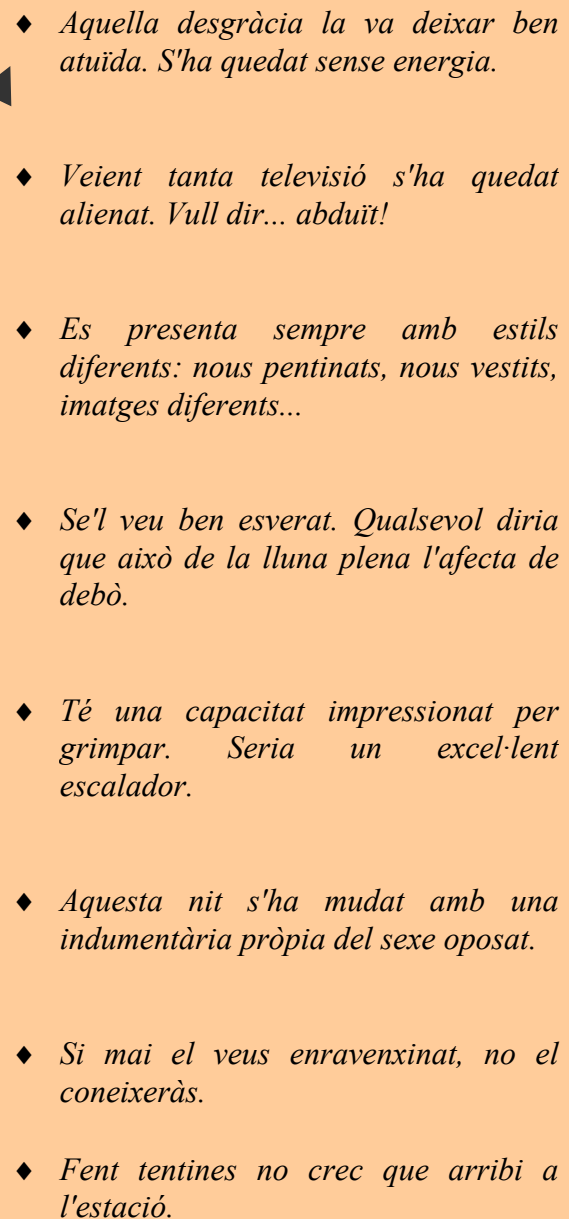
extraterrestre

l'home aranya

vampir

l'home camaleó

Dr. Jekyll i Mr. Hyde

-
- ◆ *Aquella desgràcia la va deixar ben atuïda. S'ha quedat sense energia.*
 - ◆ *Veient tanta televisió s'ha quedat alienat. Vull dir... abduït!*
 - ◆ *Es presenta sempre amb estils diferents: nous pentinats, nous vestits, imatges diferents...*
 - ◆ *Se'l veu ben esverat. Qualsevol diria que això de la lluna plena l'afecta de debò.*
 - ◆ *Té una capacitat impressionat per grimpar. Seria un excel·lent escalador.*
 - ◆ *Aquesta nit s'ha mudat amb una indumentària pròpia del sexe oposat.*
 - ◆ *Si mai el veus enravenxinat, no el coneixeràs.*
 - ◆ *Fent tentines no crec que arribi a l'estació.*

A40.-AUTOBIOGRAFIA

Abans de tancar aquest tema i de proposar-te un nou capítol de la teva autobiografia volem fer-te una confessió. Sabies que la paraula **Màscara** prové del llatí i que vol dir **persona**?

Què més puc dir de la màscara?

⇒ *Què faria si m'atrevís?*

⇒ *Quina és la meva altra manera de ser?*

⇒ *Quina part de mi sento hipòcrita? O quina part de mi considero que és camaleònica?*

⇒ *Què passaria si deixés anar el meu monstre? Com sóc quan m'enfado i m'enrabi molt?*

⇒ *Em transformo en una persona nova quan ...*

⇒ *Si aconseguís el meu somni canviaria de mi ...*

⇒ *El meu desig és transformar el lloc on visc, el meu físic, la meva capacitat d'estudi, la relació humana que tinc amb els companys, la família...*

⇒ *Vull ser invisible, home llop, vampir, camaleònic per aconseguir ...*

⇒ *Què faig de diferent quan sóc amb els amics que no faig quan sóc amb la família? Què m'agradaria canviar de la meva personalitat i del meu aspecte físic?*

⇒ *Quan m'enamoro em sento molt diferent. Arribo a canviar fins i tot...*